

Bruksela, 7 marca 2023 r.
(OR. en)

7089/23

EDUC 83
ENV 200
CLIMA 109
SOC 159
JEUN 45
EMPL 114

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Delegacje
Dotyczy:	Konkluzje Rady w sprawie umiejętności i kompetencji na potrzeby transformacji ekologicznej

Delegacje otrzymują w załączeniu wyżej wymienione konkluzje Rady, które Rada (ds. Edukacji, Młodzieży, Kultury i Sportu) zatwierdziła na posiedzeniu w dniu 7 marca 2023 r.

Konkluzje Rady w sprawie umiejętności i kompetencji na potrzeby transformacji ekologicznej

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

PRZYWOŁUJE tło polityczne dotyczące umiejętności i kompetencji na potrzeby transformacji ekologicznej przedstawione w załączniku do niniejszych konkluzji.

KŁADZIE NACISK NA konkluzje Rady Europejskiej z dnia 9 lutego 2023 r.¹, w których zaapelowano o bardziej zdecydowane i ambitne działania, aby dalej rozwijać umiejętności potrzebne w transformacji ekologicznej i cyfrowej poprzez kształcenie, szkolenie oraz podnoszenie i zmianę kwalifikacji w celu sprostania wyzwaniom związanym z niedoborem pracowników i transformacją miejsc pracy, w tym w kontekście wyzwań demograficznych.

Z APROBATĄ PRZYJMUJE proponowaną inicjatywę dotyczącą Europejskiego Roku Umiejętności 2023 i PODKREŚLA potrzebę wspólnych wysiłków na rzecz zmiany i podnoszenia kwalifikacji na potrzeby transformacji ekologicznej dokonywanej w sposób sprawiedliwy społecznie, inkluzywny i uczciwy oraz w celu zwiększenia konkurencyjności europejskich przedsiębiorstw i odporności europejskiego społeczeństwa.

UZNAJE, ŻE

1. Globalne wyzwania związane ze środowiskiem, klimatem i bioróżnorodnością wymagają pilnej reakcji na szczeblu globalnym. Transformacja ekologiczna i dążenie ku równoważoności, w tym przejście na gospodarkę neutralną dla klimatu, powodują, że konieczna jest fundamentalna transformacja naszego społeczeństwa w wielu sektorach. Europa musi dawać przykład, realizując ambitne cele związane ze środowiskiem, klimatem i bioróżnorodnością, wzmacniając wzrost gospodarczy, konkurencyjność i tworzenie wysokiej jakości miejsc pracy, chroniąc jednocześnie środowisko i zapewniając sprawiedliwe przejście na bardziej zasobooszczędną gospodarkę o obiegu zamkniętym.

¹ Konkluzje Rady Europejskiej przyjęte na nadzwyczajnym posiedzeniu w dniu 9 lutego 2023 r. (EUCO 1/23).

2. Aby utrzymać przewagę konkurencyjną w dziedzinie technologii na potrzeby transformacji ekologicznej i zrównoważonego rozwoju, Unia Europejska musi znacznie zintensyfikować wielkoskalowy rozwój, wdrażanie i demonstrację nowych technologii we wszystkich sektorach i na całym jednolitym rynku, tworząc nowe innowacyjne łańcuchy wartości. Ponieważ będą powstawać nowe „zielone miejsca pracy”, a jednocześnie niektóre miejsca pracy zostaną zastąpione, a inne – przedefiniowane, niezbędne będą zmienione zestawy umiejętności.
3. Kwestią kluczową jest oparcie się na zaangażowaniu i świadomości ogółu społeczeństwa w zakresie transformacji ekologicznej i zrównoważonego rozwoju. Jednym z zasadniczych elementów w procesie ułatwiania transformacji ekologicznej i zrównoważonego rozwoju jest nabywanie kompetencji kluczowych w perspektywie uczenia się przez całe życie, w tym od wczesnych lat życia, co powinno być brane pod uwagę w ramach wszystkich poziomów i rodzajów ścieżek kształcenia, szkolenia i uczenia się. Ważne jest podejście do zrównoważoności, które obejmuje całą instytucję i uwzględnia wszystkie obszary działalności. W oparciu o zalecenie Rady z dnia 16 czerwca 2022 r. w sprawie uczenia się na rzecz transformacji ekologicznej i zrównoważonego rozwoju² pilnie potrzebne są wysiłki służące wsparciu systemów kształcenia i szkolenia w podejmowaniu działań w zakresie rozwijania umiejętności i kompetencji na potrzeby transformacji ekologicznej.
4. Umiejętności i kompetencje oraz zestawy umiejętności niezbędne do transformacji ekologicznej charakteryzują się różnorodnością i wciąż pojawiają się nowe ich rodzaje, które wymagają zdefiniowania. GreenComp³, europejskie ramy kompetencji w zakresie zrównoważonego rozwoju, opisują „kompetencje w zakresie zrównoważonego rozwoju” jako obejmujące wiedzę, umiejętności i postawy potrzebne osobom uczącym się w każdym wieku do życia, pracy i działania w sposób zrównoważony. „Umiejętności ekologiczne” oznaczają umiejętności zawodowe potrzebne do transformacji ekologicznej we wszystkich sektorach i na wszystkich poziomach rynku pracy, w tym do tworzenia nowych, zielonych miejsc pracy. Wiążą się również z umiejętnościami przekrojowymi koniecznymi, aby umożliwić krytyczne myślenie, myślenie systemowe, rozwiązywanie problemów i innowacje.

² Dz.U. C 243 z 27.6.2022, s. 1.

³ Komisja Europejska, Wspólne Centrum Badawcze, *GreenComp, the European sustainability competence framework* [GreenComp, europejskie ramy kompetencji w zakresie zrównoważonego rozwoju], Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2022 r.

5. Transformacja ekologiczna może się udać tylko wtedy, gdy UE będzie dysponowała wykwalifikowanymi pracownikami, by tę transformację przeprowadzić. Jak wskazano w komunikacie Komisji pt. „Plan przemysłowy Zielonego Ładu na miarę epoki neutralności emisyjnej”⁴, ze wskaźnika wakatów wynika, że w latach 2015–2021 niedobory pracowników w sektorach uznanych za kluczowe dla transformacji ekologicznej podwoiły się i rośnie zapotrzebowanie na umiejętności techniczne związane z tą transformacją. Aby przejść na nowoczesną, zasobooszczędną i konkurencyjną gospodarkę, pilnie potrzebne będą umiejętności ekologiczne oraz podnoszenie i zmiana kwalifikacji pracowników. Kluczowe znaczenie dla przyszłej odporności i przyszłego dobrobytu Europy będą miały polityki na rzecz kształcenia i szkolenia, w tym kształcenia i szkolenia ustawicznego, formalnego i pozaformalnego, ukierunkowane na umiejętności i kompetencje na potrzeby transformacji ekologicznej oraz inwestycje w zakresie takich umiejętności i kompetencji.
6. Kształcenie i szkolenie zawodowe (w tym ustawiczne), szkolnictwo wyższe i uczenie się dorosłych mają do odegrania kluczową rolę w reagowaniu na potrzebę przeciwdziałania zmianie klimatu i przystosowania się do niej, powstrzymania i odwrócenia procesu utraty bioróżnorodności oraz urzeczywistnienia transformacji ekologicznej – poprzez wyposażanie młodych ludzi i osób dorosłych w umiejętności i kompetencje potrzebne im do pomyślnego funkcjonowania na zmieniającym się rynku pracy i w zmieniającym się społeczeństwie, a także poprzez przyczynianie się do opracowywania ekologicznych rozwiązań w drodze innowacji technologicznych i społecznych. Poprzez współpracę międzynarodową, na przykład poprzez sojusze w ramach inicjatywy „Uniwersytety Europejskie” i centra doskonałości zawodowej, kształcenie i szkolenie zawodowe (w tym ustawiczne) oraz szkolnictwo wyższe mogą zwiększyć swój wkład w transformację ekologiczną i zrównoważony rozwój.
7. Zaspokajając potrzeby różnych rodzajów osób uczących się i rynku pracy, systemy kształcenia i szkolenia zawodowego i szkolnictwa wyższego mogą sprzyjać zatrudnialności, włączeniu społecznemu, spójności społecznej i równości płci, ułatwiać zmianę i podnoszenie kwalifikacji, w tym poprzez elastyczne i łatwo dostępne możliwości uczenia się przez całe życie, a także przyczyniać się do wzrostu liczby wykwalifikowanych pracowników. W tym kontekście i w zależności od uwarunkowań krajowych uczenie się dorosłych może również przyczynić się do zwiększenia udziału dorosłych w szkoleniu przez całe życie zawodowe, stosownie do wymogów w zakresie podnoszenia i zmiany kwalifikacji na potrzeby transformacji ekologicznej.

⁴ COM(2023) 62 final.

ZGADZA SIĘ, ŻE

1. Dostosowanie kształcenia i szkolenia zawodowego (w tym ustawicznego), szkolnictwa wyższego i uczenia się dorosłych pod kątem wsparcia transformacji ekologicznej wymaga określenia obecnych i przyszłych potrzeb w zakresie umiejętności, w tym zidentyfikowania nowych profili zawodowych i nowych zestawów umiejętności, potrzeb zawodowych i luk kompetencyjnych. Współpraca między organizatorami kształcenia i szkolenia (zarówno publicznymi, jak i prywatnymi), organami publicznymi, organizacjami badawczymi, służbami zatrudnienia, partnerami społecznymi, przedsiębiorstwami i innymi odpowiednimi interesariuszami, zarówno na szczeblu krajowym, jak i regionalnym, ma zasadnicze znaczenie dla zidentyfikowania tych nowych potrzeb w zakresie umiejętności na rynku pracy. Ponadto monitorowanie wchodzenia osób uczących się na rynek pracy, na przykład w formie monitorowania losów absolwentów, może pomóc w dostarczeniu informacji, m.in. na temat kojarzenia ofert pracy z poszukującymi zatrudnienia i na temat adekwatności nabytych umiejętności i kompetencji.
2. Dodatkową pomoc w identyfikowaniu obecnych i przyszłych potrzeb w zakresie umiejętności mogą stanowić narzędzia gromadzenia informacji na temat umiejętności. W tym kontekście europejska klasyfikacja umiejętności, kompetencji, kwalifikacji i zawodów (ESCO)⁵ dotycząca umiejętności na potrzeby transformacji ekologicznej może przyczynić się do wspólnego zrozumienia, jakie umiejętności na rynku pracy są potrzebne do udanej transformacji ekologicznej i, na przykład, ułatwiają na terytorium UE mobilność osób uczących się i pracowników. Narzędzia te mogą również pomóc państwom członkowskim oraz organizatorom kształcenia i szkolenia w identyfikowaniu elementów ekologicznych, które mogłyby wejść w skład kwalifikacji i możliwości uczenia się w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego (w tym ustawicznego) lub szkolnictwa wyższego, a także uczenia się dorosłych.
3. Zapewnienie aktualnych i adekwatnych treści w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego (w tym ustawicznego), szkolnictwa wyższego i uczenia się dorosłych jest niezbędne ze względu na – wynikające z transformacji ekologicznej – zmiany zachodzące w profilach zawodowych i pojawianie się nowych zawodów. Należy odpowiednio dokonywać zmian w kształceniu i szkoleniu zawodowym oraz szkolnictwie wyższym, w stosownych przypadkach i w pełnej zgodności z autonomią instytucjonalną i wolnością akademicką, poprzez tworzenie nowych kwalifikacji lub włączanie umiejętności ekologicznych do kwalifikacji istniejących.

⁵ ESCO (europejska klasyfikacja umiejętności, kompetencji, kwalifikacji i zawodów) to europejska wielojęzyczna klasyfikacja umiejętności, kompetencji i zawodów.

4. Realizacja kształcenia i szkolenia powinna odpowiadać potrzebom osób podejmujących kształcenie i szkolenie, a także tych, które muszą zaktualizować swoje umiejętności i kompetencje w odpowiedzi na wymogi związane z obecnym miejscem pracy lub przejściem do nowych miejsc pracy i rozwijających się sektorów. Dlatego państwa członkowskie oraz organizatorzy kształcenia i szkolenia zawodowego i instytucje szkolnictwa wyższego muszą badać innowacyjne i elastyczne sposoby zapewniania możliwości uczenia się w zakresie umiejętności ekologicznych, w tym w dziedzinach STEAM, tam gdzie to możliwe w drodze opracowywania niewielkich i dostosowanych do potrzeb modułów uczenia się, które mogą prowadzić m.in. do mikropoświadczeń. Poza tym istnieje również potrzeba rozwijania uczenia się dorosłych na poziomie średnim i wyższym poprzez, między innymi, elastyczne ścieżki uczenia się umożliwiające aktualizowanie, poszerzanie i pogłębianie kompetencji. Należy też zwrócić uwagę na walidację i uznawanie wcześniejszych osiągnięć w pracy i nabytych umiejętności, a także – w zależności od kontekstu krajowego – na certyfikację lub akredytowanie odpowiednich umiejętności i kompetencji. Chociaż uczenie się oparte na pracy, w tym staże i przygotowanie zawodowe, przyczynia się do przepływów na rynku pracy, znalezienie odpowiednich miejsc pracy w szybko pojawiają się nowych gałęziach przemysłu, a także w przedsiębiorstwach zmuszonych dostosowywać się do nowych okoliczności może stanowić wyzwanie. W związku z tym potrzebne są alternatywne sposoby zapewnienia możliwości uczenia się w miejscu pracy, by pomóc osobom uczącym się w nabywaniu nowych umiejętności ekologicznych.

5. Nauczyciele i trenerzy w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego (w tym ustawicznego), szkolnictwa wyższego i uczenia się dorosłych mają do odegrania kluczową rolę w transformacji ekologicznej, ponieważ wyposażają osoby uczące się w aktualne umiejętności i kompetencje zawodowe, techniczne i innego rodzaju, potrzebne zarówno w pojawiających się ekologicznych gałęziach przemysłu, jak i służące sprostaniu zmieniającym się wymogom w branżach istniejących. W związku z tym konieczne jest dalsze rozwijanie i aktualizowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji nauczycieli, trenerów i kadry poprzez wspieranie możliwości stałego rozwoju zawodowego, docenianie – w ramach ścieżek kariery – zaangażowania w działania edukacyjne skoncentrowane na umiejętnościach i kompetencjach na potrzeby transformacji ekologicznej oraz promowanie współpracy i wzajemnego uczenia się między organizatorami kształcenia i szkolenia zawodowego, instytucjami szkolnictwa wyższego, organizacjami badawczymi, przedsiębiorstwami i innymi interesariuszami. Ponadto kluczowe znaczenie we wzmacnianiu i wspieraniu tego rozwoju ma kadra kierownicza organizacji zajmujących się kształceniem i szkoleniem.
6. Potrzebne są ukierunkowane środki, aby przyciągnąć młodych ludzi i osoby dorosłe, niezależnie od płci i statusu społeczno-ekonomicznego, w tym młodych ludzi i osoby dorosłe z obszarów wiejskich i oddalonych, takich jak regiony najbardziej oddalone UE, tak by angażowali się w możliwości uczenia się w zakresie umiejętności ekologicznych. Obejmuje to, w stosownych przypadkach i w pełnej zgodności z autonomią instytucjonalną i wolnością akademicką, usunięcie istniejących przeszkód i barier dla wszystkich rodzajów uczenia się; chodzi między innymi o problemy związane z mobilnością, dostępnością, nierównościami i stereotypami płci, poradnictwo, działania informacyjne, wsparcie finansowe dla osób fizycznych, usługi wsparcia dla osób uczących się oraz uznawanie dotychczasowych efektów uczenia się. Należy w jednakowym stopniu zapewniać zachęty i wsparcie na rzecz uczestnictwa zarówno kobiet, jak i mężczyzn za pośrednictwem skutecznych systemów poradnictwa przez całe życie wzmocnionych kształceniem i następnie dalszym szkoleniem doradców i innych specjalistów ds. poradnictwa.

ZWRACA SIĘ DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, by z należyтым uwzględnieniem autonomii instytucjonalnej i wolności akademickiej oraz zgodnie z uwarunkowaniami krajowymi brały pod uwagę powyższe kwestie podczas:

1. dalszego rozwijania kompetencji kluczowych i kompetencji w zakresie zrównoważonego rozwoju w perspektywie uczenia się przez całe życie, w tym od wczesnych lat życia, na wszystkich poziomach i w ramach wszystkich rodzajów ścieżek kształcenia, szkolenia i uczenia się⁶;
2. rozwijania systemów kształcenia i szkolenia zawodowego (w tym ustawicznego) oraz szkolnictwa wyższego i oferty edukacyjnej na potrzeby transformacji ekologicznej, a także uczenia się dorosłych, na przykład poprzez mikropoświadczenia;
3. angażowania organizatorów kształcenia i szkolenia, organizacji badawczych, pracodawców, partnerów społecznych i innych odpowiednich interesariuszy we wspólne identyfikowanie potrzeb w zakresie zmiany i podnoszenia kwalifikacji na potrzeby transformacji ekologicznej, w tym w ramach współpracy publiczno-prywatnej;
4. oferowania wsparcia i zachęt organizatorom kształcenia i szkolenia zawodowego (w tym ustawicznego), instytucjom szkolnictwa wyższego i organizatorom uczenia się dorosłych w ramach rozwijania i zapewniania przez nich możliwości uczenia się na potrzeby transformacji ekologicznej, w tym możliwości uczenia się w dziedzinach STEAM;
5. wspierania nauczycieli, trenerów, kadry, specjalistów ds. poradnictwa i członków kadry kierowniczej w zdobywaniu i aktualizowaniu wiedzy, umiejętności i kompetencji niezbędnych do przyczynienia się do transformacji ekologicznej i zrównoważonego rozwoju – poprzez promowanie wstępnego szkolenia i stałego rozwoju zawodowego;

⁶ Zgodnie z zaleceniem Rady z dnia 16 czerwca 2022 r. w sprawie uczenia się na rzecz transformacji ekologicznej i zrównoważonego rozwoju oraz zaleceniem Rady z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (Dz.U. C 189 z 4.6.2018, s. 1).

6. zapewniania poszczególnym osobom zachęt i wsparcia w zakresie korzystania z możliwości uczenia się, podnoszenia lub zmiany kwalifikacji, zarówno w ramach edukacji formalnej, jak i pozaformalnej, a także z mobilności – na potrzeby transformacji ekologicznej;
7. korzystania z dostępnych unijnych i krajowych narzędzi i programów finansowania, takich jak Erasmus+ i EFS+, w celu wspierania umiejętności i kompetencji na potrzeby transformacji ekologicznej, w tym prowadzenia wymiany dobrych praktyk i realizacji działań w zakresie wzajemnego uczenia się.

ZWRACA SIĘ DO KOMISJI, by z należyтым uwzględnieniem zasady pomocniczości i uwarunkowań krajowych brała pod uwagę niniejsze konkluzje podczas:

1. promowania wzajemnego uczenia się i wymiany dobrych praktyk w zakresie umiejętności i kompetencji na potrzeby transformacji ekologicznej między państwami członkowskimi, partnerami społecznymi, organizatorami kształcenia i szkolenia, organizacjami badawczymi, przedstawicielami branż i innymi odpowiednimi interesariuszami;
2. wspierania współpracy transnarodowej i wymiany dobrych praktyk związanych z umiejętnościami i kompetencjami na potrzeby transformacji ekologicznej, w tym w formie prowadzonych w ramach programu Erasmus+ wymian studentów i pracowników oraz współpracy między instytucjami kształcenia i szkolenia, np. poprzez sojusze w ramach inicjatywy „Uniwersytety Europejskie” i centra doskonałości zawodowej;
3. angażowania organizatorów kształcenia i szkolenia, ekosystemów przemysłowych, partnerów społecznych i wszystkich odpowiednich interesariuszy, w tym na szczeblu regionalnym i lokalnym, za pośrednictwem paktu na rzecz umiejętności, we wspólne identyfikowanie potrzeb w zakresie zmiany i podnoszenia kwalifikacji na potrzeby transformacji ekologicznej;
4. dalszego rozwijania bazy dowodowej dotyczącej umiejętności i kompetencji na potrzeby transformacji ekologicznej poprzez współpracę z Cedefopem i innymi odpowiednimi organizacjami, bez tworzenia nowych obowiązków sprawozdawczych ani żadnych dodatkowych obciążeń dla państw członkowskich;

5. kontynuowania wysiłków, wraz ze stałą grupą ds. wskaźników i benchmarków, na rzecz opracowania ewentualnych wskaźników lub unijnych celów w dziedzinie zrównoważonego rozwoju, w tym dotyczących ekologizacji systemów kształcenia i szkolenia;
 6. dalszego promowania istniejących narzędzi i programów UE w celu wspierania umiejętności i kompetencji na potrzeby transformacji ekologicznej, w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi;
 7. wdrażania i przygotowywania inicjatyw mających na celu zwiększanie konkurencyjności Europy i gotowości Europy na przyszłość oraz wspieranie państw członkowskich w pomyślnej transformacji ekologicznej – w ramach kształcenia i szkolenia oraz poprzez kształcenie i szkolenie.
-

Tło polityczne

1. Zalecenie Rady z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (Dz.U. C 189 z 4.6.2018, s. 1)
2. Zalecenie Rady z dnia 24 listopada 2020 r. w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego na rzecz zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności (Dz.U. C 417 z 2.12.2020, s. 1)
3. Rezolucja Rady w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030) (Dz.U. C 66 z 26.2.2021, s. 1)
4. Rezolucja Rady w sprawie odnowionej europejskiej agendy w zakresie uczenia się dorosłych na lata 2021–2030 (Dz.U. C 504 z 14.12.2021, s. 9)
5. Zalecenie Rady z dnia 5 kwietnia 2022 r. w sprawie tworzenia powiązań na rzecz skutecznej europejskiej współpracy w dziedzinie szkolnictwa wyższego (Dz.U. C 160 z 13.4.2022, s. 1)
6. Konkluzje Rady w sprawie europejskiej strategii na rzecz wzmocnienia pozycji instytucji szkolnictwa wyższego z myślą o przyszłości Europy (Dz.U. C 167 z 21.4.2022, s. 9)
7. Zalecenie Rady z dnia 16 czerwca 2022 r. w sprawie zapewnienia sprawiedliwej transformacji w kierunku neutralności klimatycznej (Dz.U. C 243 z 27.6.2022, s. 35)
8. Zalecenie Rady z dnia 16 czerwca 2022 r. w sprawie europejskiego podejścia do mikropoświadczeń na potrzeby uczenia się przez całe życie i zatrudnialności (Dz.U. C 243 z 27.6.2022, s. 10)
9. Zalecenie Rady z dnia 16 czerwca 2022 r. w sprawie indywidualnych rachunków szkoleniowych (Dz.U. C 243 z 27.6.2022, s. 26)
10. Zalecenie Rady z dnia 16 czerwca 2022 r. w sprawie uczenia się na rzecz transformacji ekologicznej i zrównoważonego rozwoju (Dz.U. C 243 z 27.6.2022, s. 1)